

Trapp Lars - spelman

Just när jag stod i dörren och skulle gå, vände sig Trapp Lars till mej och sade: "Och nu när du går ska du ta en fiol med dej och spela på den och ha den hemma hos dej, för nu kan jag inte spela själv längre". Min förvåning visste inga gränser. Även om Lars var drabbad av stroke som begränsade hans rörelseförmåga, vakade han som en hök över sina tre fioler. Man fick visserligen spela på dem, men att ta hem en - det var en helt annan sak.

Spelmannen Trapp Lars Karlsson, Gesunda.

Trapp Lars Karlsson föddes i Gesunda som näst yngsta barnet av nio syskon. Redan i tidig ålder visade han ett starkt intresse för musik och när fadern Trapp Axel skickade efter en fiol från Åhlén & Holm för tolv kronor och femtio öre var saken klar - Lars skulle bli spelman.

Lars spelade med såväl skickliga som mindre drivna musikanter, men fanns det bara någon som förmådde hålla melodin, dök det snart upp en understämman på hans instrument. Han lärde sig också spela klarinett och saxofon vilket kom väl till pass i den populära orkestern Solleröpojarna som han var med och bildade i början av 1930-talet. I orkestern fanns också Bus Nils Matsson på gitarr, Rullpers Anders Andersson på dragspel, Valle Vikmans piano, Skinnar Algot från Malung saxofon och Sturull Gunnar trummor och dragspel. En bild från 1935 på orkestern finns i Sool-Öen 1991. Från 40-talet fanns nya musiker med i orkestern; Tore Nordahl på tummor, Erik Svensson kontrabas och sång samt Sven Brotters trumpet. Se Sool-Öen 1981. Med olika medlemmar spelade de fram till 1957 men Trapp Lars var med från början till slut och bildade en kärna i bandet med sin gedigna musikalitet.

Trapp Lars i kretsen av spelmän vid ett kalas i Gesunda.

Fr.v. Bus Nils Matsson, Trapp Lars Karlsson, Sturull Johan Olsson och Johan Svensson.

Solleröpojckarna spelade både inne och på utomhusdansbanor, mest i Siljanstrakten. Det var ett efterfrågat band som till och med spelade in och gav ut tre grammofonskivor på 50-talet.

I Sollerö spelmanslag var Lars också engagerad, några egna låtar hann det också bli. Bland andra kan nämnas Brudmarsch från Gesunda, en polka som han kallade Gnideri och en Hemtvinnad vals. Med sin musik kom han till alla tänkbara ställen, allt från bröllop, kalas och danser till begravningar. Händels "Largo" var ett favoritstycke som han gärna spelade.

Inför en spelning i Sollerö kyrka tryckte kantor Margareta Schmidt ner ett myndigt finger på tonen a och menade att det var dags att stämma. Lars skakade på huvudet och svarade på sitt stillsamt humoristiska sätt att - nej, stämde det bra förra året när Thorell satt vid orgeln skulle det säkert gå bra nu också. Till Margaretas oförställda förvåning hade han rätt.

Med sin följsamma musikalitet i sitt fiolspel blev Trapp Lars anlitad att spela till folkdanslag både på Sollerön och i Mora. Tillsammans med danslagen gjorde han många resor och framträdanden.

Vid 50-årsjubileét 1956 på Måstäppan i Gesunda fick Trapp Lars inför månghövdad publik och i kretsen av andra dalaspelmän motta en utmärkelse för sitt spel ur landshövding Eije Mossbergs hand. Landshövdingen med ryggen mot kameran.

Foto: Per Danielsson

När hustrun Olga kom in i hans liv byggde de sitt hus i ett vackert läge invid Gesundaån och bruset från ån inspirerade säkert fiolspelet. Han bodde bara några hundratal meter från Måstäpp där den första spelmansstämman hölls 1906 på Anders Zorns initiativ. Vid jubileumsstämman 1956 på Måstämpan fick han ur landshövding Eije Mossbergs hand motta en hedrande utmärkelse för sitt gedigna fiolspel (bild).

Olga och Lars fick barnen Folke, Ingrid och Bengt-Arne. Det var ett gästfritt hem och som det vanligtvis var i ett spelmanshem var alla välkomna och ofta fanns spelmän där och trakterade sina instrument under gemytliga former. Som dottern Ingrid minns från sina barndomsår, ”...jaa, pappa spylät å mamma båkät bullär.

Lars försörjde familjen som skräddare, och framför allt som skinnskräddare var han mycket skicklig på att tillverka stjimpor och dräktväskor m.m. Han högg även i skogen och tidvis arbetade han på Wibe i Mora. Det var dock humor och musik som var den röda tråden i allt han gjorde.

Så kom tillfället när jag fick ta hem en av Lars fioler. Jag behandlade den ytterst försiktigt och respektfullt, spelade med andakt och tyckte att instrumentet liksom hade en själ. Jag kände mej stolt och glad över att få ha den där fiolen hos mej, men en gråkall aprildag släppte alla fyra strängarna sina stadiga grepp om stämskruvarna och stallet lade sig platt mot fiolkroppen. Samma dag kom budet:

– en spelman var död.

Britt-Inger Nilsson

Brudmarsch från Gesunda

1:a stämme

Trapp-Lars Karlsson

Sommaren 1990

Musical score for the first part of the piece, 'Brudmarsch från Gesunda'. The score is written in treble clef with a common time signature (C). It consists of 18 measures, divided into two systems. The first system contains measures 1 through 14, and the second system contains measures 15 through 18. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some triplet markings. Chord symbols are provided below the notes: C, F, G7, D7, E7+, and F. The score includes first and second endings, indicated by '1.' and '2.' above the measure numbers. Measure 14 ends with a double bar line and repeat dots. Measure 17 is the start of the first ending, and measure 18 is the start of the second ending.